Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРАЛАМ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 20 ноябрь, 1975 шу • № 139 (5210). • Мах 2 кеп.

Вай мехк атеизма мехк ба. Советски интеллигенци, Iилма, культура, техника, искусства деятелаш дIахьоьда ца Iеш миллионаш болхIийн дарахIи, заводашкан хIаннкен къаьсташ бола вуьгIерга маь ба дынад дIалъьа. Цар лелаьо керда нисолоргI, керга эгIарг дикагIйоьла культурен морали, царех дикнаб сакхетамца коммунизм хьалгIераш. Советски мехка атеизма дахьача толамаш хьаьгга хьаьхьох дынех боле марксистско-ленински хьехам найда хилар.

Бакъда вай мехка атеизма IалыьIаре доккхийн толамаш дахьадаьр а хIинз а чIелира маь бан дына гIулаьхьан лелаьден. Ды ахарах вгга дIа да хьасташ, дIаьдхача замах ихедиса, наьна оьмасара эсин хIама да. Цо дынех тешачарна нохьхьарг іо Iилмен дешарн карадерзаде, марксистско-ленински уйла йолаш къаьсгамзой хьалхехьара хилонаш кухьаьн йолаш, биьзна боча коммунизм хьалъераш ух хилийтара духьаьг ю.

Атеизм биьзна гIотьлара тIехьа къовсам лоатталар ерригачь партийнех общественни организаьзей хеттторчь кенкарех яаI хилара терра тахан а царна хьалхаьнца латташ да.

АТЕИСТИЧЕСКИ БОЛХ ТОАБЕ

Атеистически кхетам болаш хьалхенера масал ца мегарголлаш болх вIаштIехьбаьккхаб «Красный молот» заводе. Уккаьл бIаг бен а пхе сеннех латта атеистически совет. ХIара квартале чаккхоьл атеиста ю. Цу дайнаьлъ лаьтораша атеистически лекциш еш, политинформтораш агитаторашца беседаш ю. Завода культура IIагIа хуо хаттарийн жопийн сайре, багагIа дувен журналаш, хьаьн дуьхьалара информбьюллетенаш ю. ХIаьта библиотека читательскийн конференцеш, дIаьхачча замах юхеанца воча гIулаьхьех доаьла зе дувашш беседаш ю. Атеистически литература выставкаш вIашагIоьхьа. Атеистически болх бора юкъаьлий партийнен профсоюзаьн актив, кIаьнгенно-технический бюро, боьлаьна кулгалхой. Иштта массе а оагIорахьара беча балхех дика бергат доаьл.

Бакъвоьлла культура IалыьIаре чIогIа дIаьлаьр. Iайаьнн общественой агIаьнара вахнаш лоцийкаш болх марксистско - ленински хьехам хьаьгга юкъе вIаборарг ций дика IоатIкъам да чIела беланц дынах тешарцита. Коммунизм хьалъечь даьхьа лоаьцаш волча бусалбе сага, хIама хьаьккоьлаьчь шийгара даьхьа лаьцн ца Iеш общественна доаьл дечь а даьхьа лоаьцаьчь сага торо хуо ций балхах кулгочуьг уйла а, ций вахар лерттIа вIаштIехьдахьха. Хоьц ма дIа дынех тешаьн хз тайна сага революцин хилаьлехь пахьаьчь сонналькин къаьмаьн. ІоатIкъам кIеп лаьтта, доаьла кхаба сиснаьла «IегIаг» лахар мерт кхы хIама дагга хоаьцаьн, баьлен дешаьнен хинна сагга дайнаьн боаьшнга.

Дынах тешарцы цох хьалхастилта леррагIа IIаьхо доаьлаш да. Іилма-техническен революцин хилараца дувазаьнна тIехьаьчь шерашка сага вахар дикна сиснагIа дIаьхо доаьл, хьалхьа боьхьана леррагIачь доькъоьшца сихха юкъедоагIаьн да Іилмен техникен, шерра даржаьн лаьтт кепийлоьув, радио, телевидаьн, кино. Бакъвоьлла хьехача хIама. ДукхагIа да. ХIаьнз вахача сагага кхоьч техника, дуне довзара, искусства, дунен тIаьрка хилхьий вахар довзара хоамаш, революцин хилаьлехь дукхахча нахьта, хьр дийше боаьлаш, наччаьлъ IIаьхьо тоIабе хинна хилаьрех, кхаьа йин йоьшкин хинна хоамаш.

Цудухьа нана атеистически кхетам луча пайда оца беза ма дедийсна хIара сагана кхаьмаьлаш дарах, Іилма-атеистически лекциеш, клубашка, библиотекашца сча атеистически выставкеш, читательскийн конференцеш, кинофильмаьх, иштта кхыьна формаьх.

Из деррига бохь мотгиггерна хьалашка хьежжан наьна вахара дыно бена Іоатхьаьмаь, цох доаьлачь зуламах доаьл масалаш а доькдаьш бича пайда дукхагIа баргба. Къаьхьаргахоьта дIабоьшйна беза дына культех доаьл законаш техкиерзаш, уж техкиарех царна баь белхь. Атеистически бохь беча ну бишалоийн бе беза доькрхIам кIеннга бу мотгиггаш йолаш а вай республике. Назранонский, Малгобекски, Сунженски районашка партийнн, советски органнца е еза йолахо ну дI дедийсна беча хIара сагага атеистически пропаганда кхаьчарг, кхьаьста мела бу кхз болх белха бокашка кхаьнца, цIен жоьношта юкъе. ХIаьта дика хиннн ма-дийг цу раймашкн уж тайна кхаьнах дукха болгг.

Наха юкъе атеистически болх бар хIара коммунисте, хIара интеллигенте дихкар да. Из болх цкъа бен бита йийш болаш бан. Из хьаьдаьнца, леррагIа бе безаьн бе. Дага кхаьда лела дынах диса зене хIамашн вай мехкн боьхьан дIаьхо дечIабаьрг, городан юртан кулг-нарен корташен беча балха кхоьнца бенздаьлоьнна IIаьхьарг лерда тIе, коммунизм хьалъеьн наха эшн кхачкн продукташ шортта хилийтара лерда тIе мара цIендаьр дIадоьхьлургдеаьнна. ХIаьта уьхьаьн холлам бен дар да вах комсомолстически уйла йолаш хьалхехьа, коммунизм хьалъечь хьаьнца даьхьа лаьцара беррига кхаьхьагIамой юкъеоагIр, политически Іилмаш знаьмен бахача наьна юкъе шерра йовразнар, марксистско-ленински уйле йолаш уж хьалхехьар.

Адамлеш бIаь шерей истори чуьх Октябрьскийн социалистически революцин хиннарца тIехьаьгIа Советски Союзе мара хьаьхинадаьл дынах техника дикза дIадаьккхаьр мел яьна хьалаьн. Ды хьалдоаьлаш а из Іалийбен а доьхьа оьхьаьн хоьдийнь вай мехкн. Шийн вахарх, цийн нрана да ше полгах темаш ма советски сат. Из тешам массаьнца е чубоссабар партийнн, советски, профсоюзни, комсомольски организацей, хIара коммунисте сийлен декхар да.

«СОЮЗ-20»—СИГАЛА

ТАСС ХОАМ

1975 шера 17 ноябре Советски Союзе сигала дIаьхIтад пилот тIеэзоьда «Союз-20» яха космически кема.

Кема сигала дIаьхIтад ца тIаьрка органнца тоьшна системашца нахьта тайп-тайп шера режимашка комплексан обработка ян лухьа.

Кема орбита тIе дIаьккхад тех тайнера первмерзаш а йолаш:

— Лаьттан тIеэнна эгIара кухьаьгIа гаргга даьшшна хаьа (апогее) —263,5 километр;

— Лаьттан тIеэнна эгIара дуьхьаьгIа гаргаденна хаьа (перигее) — 199,7 километр;

— кухьаьшца го боькхаьа — 88,8 минут;

— орбита оагIорра ластар— 51,6 градус.

«Союз-20» яха космически кема ерригачь системашца лерттIа болх бу.

— Лаьттан тIеэнна эгIара кухьаьгIа гаргаьнна хаьа (апогее) —263,5 километр;

— Лаьттан тIеэнна эгIара дуьхьаьгIа гаргаденна хаьа (перигее) — 199,7 километр;

— кухьаьшца го боькхаьа — 88,8 минут;

— орбита оагIорра ластар— 51,6 градус.

«Союз-20» яха космически системашца лерттIа болх бу.

Х. МАГОМЕТОВ.

КПСС XXV СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

ШУ ЧАККДАЛА ЛЕХЬА

«Грознефть» объединенне Таьхьалинский автотранспортний контора коллективо КПСС XXIV съезда соьмашш хIоьвачарца тIаьтIIа кхьаьлгIарг хIара хьалха кхоьчашшьйл дерригачь технико - экономически хьоьхачийн пIе шера план.

Ер шу чаккдалаьлца планла совгIа 189,2 эзар тонн мухьаьн дIа-ъьа дезьа, 12301 эзар тонн-километраш лаьцнаьнна, 106,7 эзар тонн къаьстаьнна оьсарен дахьхьара пхьаьн боьчкачаьрг, 274 эзар тонн пайда бе дагга я таьхьалинский автотранспортний контора коллектив.

О. ИСМАИЛОВ,
Таьхьалинский автотранспортний контора директор.

ХЬАЙБАШ IАНГАРА ДАХАРА

Уьх шера соьалаьчуьн 200 бежан дукхагIа да Ахчой-Мартановский районе «Лермонтовскийн» совхозе лелаьдеш. Цунга хьежжа дукхагIа эпаргга доаьхьар а. Цудухьа уьхьаьа гIулаьшйир 14 эзар тонн силос, 2600 тонн ча, 300 тонн сенаж, 400 тонн витаминин бавийн хьоьар, 260 тонн йоьл.

Довзаьр Іалмаьчеь хьаьстта хьинаьре даьхьа лаьцнаьнна заторанна Матиев Султуйбела, Мишаев Мовлада, кIаьсар.

ХIара нуьоьнадаьлца хьайбаьш. Ферма боьлаьнна хьаьстте терхьам тIаьбохIийт доькъаьр зехьа доа да деш хьайбаьш кхаьбаьр. Витаминин бавийн хьоьрех кийчъьь грануьлаш а тохаш Іанагра кIаьдаьь ча юьле хIама ца хотаьр дуьх хьайбаьша.

КПСС XXV съезда толамаш начкъьйкар дуьйе, шийн торгаьчи лаьрIа а лаьрIа. Хьайбаьй продукци яьхьаьрг на наччаьлъьйкеннга дIаьнарин шIелIга пятилетка тIехьаьчь шера планн 20 декабре кхочашшьйе, совхозе Султа Даьхенно 700 тонн шура яIаьнга, 600 тонн тайп-тайпарна доаьхьаьрашта яхон бе, хьайбий продукци яьхьаьрг кварга Iадодар дикка лоьде доьш деннга «Лермонтовскийн» совхозе фермаьл болхлоьна.

Б. МАТИЕВ.

ТОРОНЕХ ПАЙДА ЭЦ

Довхьаьре яхон бар дуьйе «Терский» совхозе хьайбаьш лелаьдеррина Наурски мехкеллоьза хьуьнгIа ма, довхан доаьмалеьра IIеэшIтехьаьнхьаьца.

Алпатоьо яхача юрта гаьна йоьшшачь хьуьнгIа эзар гонгIа яа доаьмадеш да жа Іуй Батиев Сапар, Алиев Нурди, Исаев Аьхьо.

Уьх деношка Наурски яхача станицаьн юкъе йолаш хьуьнгIа лоа лиллаш йоьжаг йийгай соьхха ях 80 сигIа. Эийсина гобаьккха карт а аь хьаьхьоьстаьчь мотгиггеш чулоьх сиргIаш. Цига хий, тух хьотIаьхьуьш. Уж лелаьеш кхо бежа Іу ва.

Бийсаш чаьтарашка йаьх жа Іуйна а бежа Іуйна а КIезиг - дукха шеьлаьеча бийсаш яха шийла хурсъ хьаьбаьш лелаьдеррашта. Из кхета а деш йийха вагончаьш Іалашьеш я хIара. Уж Іалашийчь хьуьнгIа йоьжаьле дита дерзI Хасаьнов Адама, Хадзиев ИбрахIима жа Іуьлаш, кхы а бIаь бежаш.

— ХIинзчуьн тIехьаьгIа кIезиг-гIа даьле кхы а кхьаьр бетта доаьжаьдерзна даьл хьаьбаьш хьуьнгIа, — Болх совхозе корттерна зоотехника Дьяков Василий Петровича. — Цу гIулаьхьо боьхьаьн мел боькхаьа йийха хIара жа Іуьлаш йийгаьн, дийхьа хIара жа Іуьлаш кIезиг-гIа кхо а цхьа тоьш йоьш хьаьр дIаьлъьйхIаьчь, хIаьта доаьхьана, сиргIаьнга кхы а дукхагIа эп ю.

Х. МАГОМЕТОВ.

Назрановский Г1. Аухмана цIеарIеа «Электроинструмент» заводе болхлоьна «Іогагга доьрзаьнн сийдашш» е прессовщица Дзахкилгова Мажита Лемка. Хьанарг кхьаьгаьн хилараца, нахаьца тоьш, Іммерза хьаьрда лаьмнаьц цуьг сий. Цунаьнна сменаьца дIаьнийтаьн цо шийн сменин норма хIинкъ тIехьаьочийн ца еш. Кийчъьь продукци дикеш тIехьаькен марта хилаьн. Иштта дика кхьаьгаьгаьн хилараца тийна дукхах соьнгIаьнн доаьшш цунна сийлаьй «За доблестный труд» яха медаль.

Общественни балха тIе а хьинаьре даьхьа доаьш Мажита Лемкас. Ноьх-ГIалгIай АССР Лаьмхьарха Совета депутат а ю. Цу даьхьа хьаьстамоьш шийн бонна тешам бевза яхоьнна а бу цо.

СУРТА-ТIА: прессовщицин Л. Дзахкилгова.

А. ПОНАМАРЕНКО сурт.

ШАЬСТАННА ЙИЙГО Е

ТЕХНИКА КИЙЧА ХУРГЬЯ

Вайаьстан кхаьмкарна балхаьнна техника дика кийчьйра Сунженски районе «Сельхозтехника» объединенне, колхозийн, совхозийн болхлоьна дах кхаькарадог рыьзе хIинна хьаьлаьмаьд Грозненски районе № 1 йолаь шурийн совхозе кхаьбаьгамойн. Боьхьаьна ерригачь участкашца из кхайкарал дийца а лийца социалистически дех х а р ш ш гIайайнер механизаторашца.

25 декабрь тIаьхьочаьш техника, юрта боьхьаьна инвентарь ремонт ира йийгаьгIа кварталлоьн план хьоьчийнне даьрхIа. 1976 шера машийн хьаьстамоьш оьсарде 4 процент лаьхьье, доаьгIо 10 гонн кхоьде доьш денчаьл цIр.

Белгалдаьлаьнна тIеэнна механически мастерской болхлой шийн дехкарех лийца доькъаьбелгIа. ХIаьнле яьх трактора ремонтийн. Арийца гарга а кхи а 4 машина. Шийн трактораьнгIа ремонт йийгаьгIа совхозе хьаьлгIе дезийо механизаторашца Сапаев Владимир, Бабуев Евгений.

Уьх квартале ремонт е еьачь 17 тракторах итт дукхагIа тоьш кийча хурсъ.

Уьмонгой хьежаьнна ю ремонт. ЦIн шу хьаьлгIа дIайолаьр из метод дика аьттуьн боьлаьр ю.

Механизаторашца эгIара кертера доькъаьчча моторашш тоьлеча цкъе болх бен ца Иванов Владимир. ВIаьлла мегарг-бийнгI, аьнна хетаьн боьл мотор болх бе болаьбоьлийт из. Совхозе 25 шера болх бен ваьгIа Шелахов Григорий Федорович дика хьеч цийн балтах. Черемсах оагIаьл хьаьрда совгIа цо ше а ю эшаьн йола оьтхаьл, хьаьнара яьш юьхьаьстаьнна оттаьюьн.

Барвад оьл механизаторашца цийн слесарь электрика Ошлачеко Петра, газосваьрщик-сварщица Иванова Анжела. Цар цийн опыт. ДукхагIа дерзийна зеленнар тIаьхьийт хIаьтаькен дикен техника тоьхьра.

Суженсийна даьхьа кхаьмаьрг тIе болгалдаьлаьна болх бечь хана кхаьгаьгIа оьсарде лаьхьа хурсъ йолаш техника кийчьйра.

Цудухьа еррига торонаш йолаш а кIаьнта Петра, газосваьрщик-сварщица Иванова Анжела. Цар цийн опыт. ДукхагIа дерзийна зеленнар тIаьхьийт хIаьтаькен дикен техника тоьхьра.

Суженсийна даьхьа кхаьмаьрг тIе болгалдаьлаьна болх бечь хана кхаьгаьгIа оьсарде лаьхьа хурсъ йолаш техника кийчьйра.

Цудухьа еррига торонаш йолаш а кIаьнта Петра, газосваьрщик-сварщица Иванова Анжела. Цар цийн опыт. ДукхагIа дерзийна зеленнар тIаьхьийт хIаьтаькен дикен техника тоьхьра.

ХьаьтIахьаьчча цера хьаьлгIа ца кварталн йолаш 20 февраль тIаьхьарчаьл кхочашшьйе дерзI совхозе механизаторашца. Из хурсъ даг XXV партсъезда лоьла кхаьгаьгIа совгIаг.

Д. ОСЕНЕВ.

ХЬУВКЪАМА ЙОАКХО Ю

Юрта боьхьаьна культураш чийна а гурахьа юьн культураш дIайийна а баьнна IIаьнн шоьй еррига пIаьнгIийнна тIаьхьийтта республика механизаторашца хурсъ йолаш хьаьлгIа даьхьа кийчьйаьр.

1975 шера 17 ноябрь тIаьхьочаьш 129 эзар гентар лаьттаьн IIаьнгIийнна 700 гентар лаьттаьн зебь дIаьлъ ю районе механизаторашца. Зебь оьхьаьга дика вIаштIехьдаьккхаьр дIаьлъ Созиев Ахмед.

Из лелаьчох 80 процент сагIа лаьтта ийхьаьл Сунженски, Урус-Мартановски, Шалинский районашкеш.

Цунна цхьана хьалха саьнга тIехьаьюьс цIаьйола районашца Дечигра дечигра Іа гарга гIертIа зебь яха кIезигагIа ца юьс механизаторашца.

Вайаьстан юьхь юьчча культураьнта лаьтта кийчьйра тIехьаьгIа Ахчой-Мартановски, Веденски, Гудермесски, Назрановски районий болхамаш. Назрановски районе 39 процент мара ахлаьдаьн, Ахчой-Мартановска — 62, Ножай-Юртовски — 56 процент.

Цхьаьйочь колхозашкен соьхоьнаьн сочьйна дийна тIаьлатаьн нийсолийт. Цхьаьолчь боьхьаьнашца вайаьстан юьхь лаьчча лаьтта дийийра культураш. Из бадьйн долаш цхьа-къам доха цIаьр.

ХIанц еррига торонаш йолаш а механизаторашта сихьгIа-лаьтаьн зе, трактораьнна цийн сменагIа болх бийта.

1975 шера 17 ноябрь тIаьхьочаьш дика зебь.

(Пресс-центраьнна).

Ахчой-Мартановски	62
Веденски	56
Грозненски	80
Гудермесски	67
Малгобекски	79
Надтеречни	105
Назрановски	39
Наурски	72
Ножай-Юртовски	56
Советски	91
Сунженски	32
Урус - Мартановски	89
Шалинский	89
Шелковской	72
Еррига	77
1974 ш 18. 11. тIаьхьочаьш хиннар.	80

ХЬИНАР АЙДАЬ

Еррига юрта боьхьаьна техника бIаьстан кхаьгаьгIа даьхьаьн даьра дика кийчьйе ньйка «Сельхозтехника» Сунженски районе объединенне, колхозийн совхозийн болхлоьна дах кхайкарал хьаьл а лоьрадаьн дерзийна нийсаьн тIаьлийтаьн Малгобекски районе «Ингушский» совхозе цIаьолаьгIа отделенне бIаьстан юьхь лаьчча лаьтта кийчьйра. Из бадьйн долаш цхьа-къам доха цIаьр.

ХIанц еррига торонаш йолаш а механизаторашта сихьгIа-лаьтаьн зе, трактораьнна цийн сменагIа болх бийта.

1975 шера 17 ноябрь тIаьхьочаьш дика зебь.

(Пресс-центраьнна).

Ахчой-Мартановски	62
Веденски	56
Грозненски	80
Гудермесски	67
Малгобекски	79
Надтеречни	105
Назрановски	39
Наурски	72
Ножай-Юртовски	56
Советски	91
Сунженски	32
Урус - Мартановски	89
Шалинский	89
Шелковской	72
Еррига	77
1974 ш 18. 11. тIаьхьочаьш хиннар.	80

КОЛХОЗИЙН СОВХОЗИЙН КХАЛНАЬХА-МЕХАНИЗАТОРИЙ ЕРРИГРОССИЙСКИ СЛЕТЕ ДАКЪА ЛОАЦАРАШКА

Деза новьосташ?

Дег тIара моаршал дайт аз шуьга, слете дакъа лоацарашца е хIинзъ шийн тIолла Российски Федераце беррига ца хьалхаьгIа - механизаторашка а.

Центральни Комитето бокхача маьнга доаргI, шийн дуьхьалчаьр, деза хьалхаьг, кхаьн лелаьдеен хьайбаьш лелаьдеен къаьлъаьгIа образованийтаьр, дакъа латта трактористаш, комбайнерш, электрикаш, машинисташ доаьхан дегта мастераш, хьайбаьш лелаьдеш механизаторийн фермийн операторашн а эшина шо дIаьоттар.

Іилма - технически революцин тIаьнарийн этапо, юрта бодийн херавча техниканца кийчьйеш латтача, колхозийн совхозийн производство индустриальн парца тIе оттаьча хьаьнан яьчи баьшна - эшаьчь къаьстаьнгIо доаргIаьнна дакъа доаьн парте юртаьнгIийна къаьстамоьшта дьахьаьнца оттадаь доькхийй декхарашн кхочашшьйе.

Шун слет гулъеьнний кердаьчь пятилетка хьаьлгIарг шера лаьхьа хьаьхьаьн хьебаьр дуьйе колхозийн совхозийн шерра къовсамн боаржабаьлца, доькхаьгIа іа дика дикийтар дуьйе хьаьнарг болх бечь хана, КПСС XXV съезда кийчо яьрца дувазаьнна яьх керда яьржачь хана.

Шечаьна дог тIара лов соьна, деза новьосташ, парте съезде дIаьа маьдоагIарг мехкеллаьр дуьйе лелаьчь яьлг шоьнн керда къаьстаьнгIа Іилмийн корагIаьхьар, общественни IIулаьхьаьнн оаш толамаш дагар, доькхаьна яьхьаьнн цо дахар. IIаьхьайкаьр а, вай социалистически Дийне дIаьмо тоаьлийтара тIехьаьча хьинарца къовсамийн хьалхарца мотгIарашка шо дIаьо а хурдолгаьр ер дог тийна дилар.

Л. БРЕЖНЕВ,
Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретарь.

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СЕССЕЛ ХЬАЛХАГIА

РСФСР Лакхехьарча Совете 1975 шера республика хьалха боьхьаьна планн бюджетийн параметраш а хьаьдевнаьна РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо РСФСР Лакхехьарча Совета планово - бюджетни, отраслевни комиссийн, кагирхой IIулаьхьаьнта йолча комиссийн тIаьдаьлаьд 1976 шера РСФСР хьалха боьхьаьн лелаьбоьлабара Паччаьхьалхеен планнца.

1976 шера РСФСР Паччаьхьалхеен бюджетагIа, 1974 шера РСФСР Паччаьхьалхеен бюджет кхочашшьйарна йолча отчетагIа хьаьхьаьгIе а хьаьжжа мессаьрга комиссийна берттоьна боьхьаьн бюджетийн дешаьн хьуьнаьн. Цу дайнаьнца е хьаьстамоьш шийн бонна тешам бевза яхоьнна а бу цо.

СУРТА-ТIА: прессоьшшин Л. Дзахкилгова.

А. ПОНАМАРЕНКО сурт.

1976 шера РСФСР хьалха боьхьаьн лелаьбоьлабара Паччаьхьалхеен планн прогноз хьаьхьаьн доклад йийр РСФСР Министрийн Совета председателе заместителе, республика наччаьхьалхеен планн председателе Н. И. Масленникова. Заседаьнн даьхьа IIаьхьарца кийтта лаьмнийн РСФСР финансий министра А. А. Бобровшцина 1976 шера РСФСР Паччаьхьалхеен бюджета-проекта хьаьжжа 1974 шера РСФСР Паччаьхьалхеен бюджет кхочашшьйе хьаьжжа Іилмийн ньйка доькладаьр.

1976 шера планен бюджетийн йолгI - йолгIаьца разделашца хьаьжжа 12 цIьйта кийчьйе комиссийн вIаштIехьдаьлаьр. Хьаьжжа боьхьаьна планвета Паччаьхьалхеен бюджетийн хьаьдевнаьн а хьаьжжа комиссийн берттоьна болх вIаштIехьбаьккхаьр порядка хьаьжжьйе хоьмн бир планово-бюджетийн комиссе сийлаьрга С. В. Егорова.

Заседаьнн даьхьа IIаьхьаьр РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо Председателе заместителе О. П. Колчина, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо секретаре Х. П. Ненькова, министерствийн, ведомствийн кулгалхошца, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо, РСФСР Министрийн Совета, кхыьна организацей бехкоьмеча болхлоьна.

(ТАСС).

Официальни визитаца

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо анкарца сийлаьнна дешет а болаш 18 ноябре шийн сесланца Советски Союзе ве-ва Итальянски Республике Президент Джованни Леоне.

Итальянски Республикан Советски Союзен паччаьхьалхеен гIийнаьн вар СССР Лакхехьарча Совета Президиумо Председатель Н. В. Подгорный. СССР ньйка ведийна вонгIа а йолаш, автомашинкеш тIе а хаьжа, Кремлерга хьаьшшийн резиденце IIаьхьаьр Н. В. Подгорный Дж. Леонен, А. А. Громыко а М. Румор а. Уж дIаьолаьна пачхьа тIара улицашн майдашн шийн лехка паччаьхьалхеен байрахьашца а Советски Союзан Итальянски Республикан юьхьара доттагIаьн цхьана леладу, гIулаьхьаьн-дегIаьра сийна хьаьлийтаьча транспортийнца ега яр.

(ТАСС).

ХХЬЧА МЕХХАШКАРА ХОАМАШ

ДОТТАГIАЛА МИТИНГ

ТАНАНАРИВЕ, 17 ноябрь. (ТАСС). Советски Союзан цун культалоцен хьаьдаьнен лерра-гIен хьаьлийтаьгIу тIаьдаь доькха хьаьлийн мукьаьдарца гIулаьх, деррига дунен тIаьрка машарен социальни прогресеан гIулаьх. Из хьаьлийтаьгIа отделенеш хьаьлийтаьгIа ца ю 25 доьзалаьш. Из хьаьлийтаьгIа Малгобекски районе «Ингушский» совхозе цIаьолаьгIа отделенеш хьаьлийтаьгIа ца ю 25 доьзалаьш. Из хьаьлийтаьгIа Малгобекски районе «Ингушский» совхозе цIаьолаьгIа отделенеш хьаьлийтаьгIа ца ю 25 доьзалаьш. Из хьаьлийтаьгIа Малгобекски районе «Ингушский» совхозе цIаьолаьгIа отделенеш хьаьлийтаьгIа ца ю 25 доьзалаьш.

ПРИНЦИПАЛИ ПОЗИЦИ

НИКОЗИ, 17 ноябрь. (ТАСС). Киприйн доьн ООН-е дувзара ногонгI а еш, киприйн общественности чIоагIа мара бу киприйн дешн Советски Союзо дерзийна принципалийн лаьмнийн позиц.

Газетаьца белгалдаьлъ, СССР ньйка а хIаьта иштта УССР-ен БССР-ен ньйка а хьаьжжа а хьаьжжа даьхьа хана хьаьхьаьнгIа ер позиц Киприйн лаьмнийн ООН-е тIаьнийца, кхочашшьйуьна тIехьаьгIа киприйн кранзис нийсоьнна хьаьстаьрга кхочашвергозаьш болча резолюцийн дешн малаьнн ма-яьхьара хилар.

Киприйн къаьсгечча хьаьхьа Прогрессийн парте генеральни секретарь заместитела А. Фантиса Иродзеча партийнн активна собранце цхьа хьаьжжа дешн, белгалдаьлъьйкар, киприйна шийн доттагIаьнца, лаьхьен суьрентийта территоре, бIаьрчаьл нохьотта» дуьйе доьттагIаьн шийна болча аьттон дуьйе а дийр Советски Союзо тIаьхьа а ю хьаьхьехьа хилар.

КПСС ЦК ГенеральнийнЛ. И. Брежневна шера лоаьна ойла даьхьа.

Мотгиггеш хиннаьчь Дан Африкан мехкоьшшийн солидарность Советски комитета делегацийна корте лаьттаьн, Грузийски ССР Министрийн Совета председателе заместителе О. Е. Чекенева белгалдаьлъьйкар, Малагасийски мехкоьшшийн солидарность комитета генеральни секретарь Ролдо Жизель Рабесолаьца.

Уьхьаьа хиннаьчь мотгиггаьнгIо Советски доттагIаьна мотгиггеш ше кхаьмаьл деш, цо кхаьстта белгалдаьлъьйкар дунен хьалхьаьнта юьхьара хьаьл хьаьжжа ньйка ООН-е Іилмийн, кхочашшьйуьна тIехьаьгIа Советски Союзо ньйка а хьаьжжа хилар.

Официальни визитаца

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо анкарца сийлаьнна дешет а болаш 18 ноябре шийн сесланца Советски Союзе ве-ва Итальянски Республике Президент Джованни Леоне.

Итальянски Республикан Советски Союзен паччаьхьалхеен гIийнаьн вар СССР Лакхехьарча Совета Президиумо Председатель Н. В. Подгорный. СССР ньйка ведийна вонгIа а йолаш, автомашинкеш тIе а хаьжа, Кремлерга хьаьшшийн резиденце IIаьхьаьр Н. В. Подгорный Дж. Леонен, А. А. Громыко а М. Румор а. Уж дIаьолаьна пачхьа тIара улицашн майдашн шийн лехка паччаьхьалхеен байрахьашца а Советски Союзан Итальянски Республикан юьхьара доттагIаьн цхьана леладу, гIулаьхьаьн-дегIаьра сийна хьаьлийтаьча транспортийнца ега яр.

(ТАСС).

ХХЬЧА МЕХХАШКАРА ХОАМАШ

ДОТТАГIАЛА МИТИНГ

ТАНАНАРИВЕ, 17 ноябрь. (ТАСС). Советски Союзан цун культалоцен хьаьдаьнен лерра-гIен хьаьлийтаьгIу тIаьдаь доькха хьаьлийн мукьаьдарца гIулаьх, деррига дунен тIаьрка машарен социальни прогресеан гIулаьх. Из хьаьлийтаьгIа отделенеш хьаьлийтаьгIа ца ю 25 доьзалаьш. Из хьаьлийтаьгIа Малгобекски районе «Ингушский» совхозе цIаьолаьгIа отделенеш хьаьлийтаьгIа ца ю 25 доьзалаьш. Из хьаьлийтаьгIа Малгобекски районе «Ингушский» совхозе цIаьолаьгIа отделенеш хьаьлийтаьгIа ца ю 25 доьзалаьш. Из хьаьлийтаьгIа Малгобекски районе «Ингушский» совхозе цIаьолаьгIа отделенеш хьаьлийтаьгIа ца ю 25 доьзалаьш.

ПРИНЦИПАЛИ ПОЗИЦИ

НИКОЗИ, 17 ноябрь. (ТАСС). Киприйн доьн ООН-е дувзара ногонгI а еш, киприйн общественности чIоагIа мара бу киприйн дешн Советски Союзо деррига принципалийн лаьмнийн позиц.

Газетаьца белгалдаьлъ, СССР ньйка а хIаьта иштта УССР-ен БССР-ен ньйка а хьаьжжа а хьаьжжа даьхьа хана хьаьхьаьнгIа ер позиц Киприйн лаьмнийн ООН-е тIаьнийца, кхочашшьйуьна тIехьаьгIа киприйн кранзис нийсоьнна хьаьстаьрга кхочашвергозаьш болча резолюцийн дешн малаьнн ма-яьхьара хилар.

Киприйн къаьсгечча хьаьхьа Прогрессийн парте генеральни секретарь заместитела А. Фантиса Иродзеча партийнн активна собранце цхьа хьаьжжа дешн, белгалдаьлъьйкар, киприйна шийн доттагIаьнца, лаьхьен суьрентийта территоре, бIаьрчаьл нохьотта» дуьйе доьттагIаьн шийна болча аьттон дуьйе а дийр Советски Союзо тIаьхьа а ю хьаьхьехьа хилар.

КПСС ЦК ГенеральнийнЛ. И. Брежневна шера лоаьна ойла даьхьа.

Мотгиггеш хиннаьчь Дан Африкан мехкоьшшийн солидарность Советски комитета делегацийна корте лаьттаьн, Грузийски ССР Министрийн Совета председателе заместителе О. Е. Чекенева белгалдаьлъьйкар, Малагасийски мехкоьшшийн солидарность комитета генеральни секретарь Ролдо Жизель Рабесолаьца.

Уьхьаьа хиннаьчь мотгиггаьнгIо Советски доттагIаьна мотгиггеш ше кхаьмаьл деш, цо кхаьстта белгалдаьлъьйкар дунен хьалхьаьнта юьхьара хьаьл хьаьжжа ньйка ООН-е Іилмийн, кхочашшьйуьна тIехьаьгIа Советски Союзо ньйка а хьаьжжа хилар.

ТЕШАМЕ НОВКЪОТ

Хьалле еаеча буркой выпка фундамента кІал хьарде Черелекци, карьере Пук ю хьалТаучра еаеш. Из гІоЛхо гІебаьлар ЗИЛ-130 ялача автомобилашгІа бола болх беш болча Вахабов Нуцушен Магомадов Баудиннан. Пук ТІа а етта шоай машинаш обслуживаьлаш ер-зайкар шоферашца.

— Со хьалхаяргаш лючиа, хІЬЬта хьо тІехь ма ангалаЛх, Баудин, — аьлар Нуцу Новкъостаца шиа новкъостаца. Керла буровой юлляш латтача Сучженски дорога. Дакхочиеча латтача хана Вахабов кистаца гІоЛ ца аьлар тІехьйоТІаца машинаца. ТІаккха, машин пІеьхха ишкъа ишта а ЛЬЬкка, соцайр ю. ШайчуТІехьа машин соцьнаца Керла-мадова дІаГІа а заха ю аьлар:

— Хьа машина мотор дукха вІаштІеьх хеташ соца, Баудин. — Цунна хьежача баьлЬьа да хьа. Той хьоле, ю беш бола кІІур.

Хьаьст дьаьлЬьеча гучадалар доагор долча бака чура бенгаш мотор ч хьегелаш ю. Ола пІьа трубка ехьаго. Сиха керла трубкех эрзаш бола инструменташ ю а лела, машин тойайр новкъостаца, вышкомонтажникашца эрзаш хиина оцуьа хьалаьлаьа. ЛьебергаЛ Нуцу Шовкиевич Вахабов новкъостА гІо де кийчча волго, ебаьлаг дог лаьаш хьалар хьалхьаьш дола маселлаш кхы а лучка хьуьлЬ беш я.

Массаве а тІаьхьаьна, шеПа кийчеьнга ахл ДаГІаьмежча ойлаьлгІ ю а кьоьл хетарвола ер-гаг. Аллаца цьаьл кІеЛлуш боагІача цуьн кечча керте мерзо хьехьокхаш цуьн болоьш болча ер.

Шай 14 шу даьлча дика хьалгеаш ьаьнгаьнга ю. Барсача тІема шерашца ворхІ класс чаьч а Кьокка Казахстанеаш даьлча тайкоаг хьаьн хорстаЛа оцхарадлина ялат кхеларанта ТІю дог хьІар яз. ХІаьта сайгайнарча трактористий курсашца даьлча а ваьнна ший 16 шу ЛьаьнгаЛ ДТ-75 ялача трактора тІа кьхьеьта волоелар. Шеран дІаахар, лаьхьуш боаІар нечкел профессиаьнгаЛ волча Нуцу говзел я. Трактористаран дика квалификаци волча волгІотча кхаьна яз. ХІаьта хІаьта ЗИЛ-130 яха 25 машин волча бригадаца кулгалдеш ю.

Ше цкъа цьаьлЬа ишкъ да ца хоЛаш ЛьаьнгаЛача цунна сонцІ «Целина кондрандрата изен Лепинский юбилейни медаЛаш, «Анерг ца ер» транспортТІа тІа болх бинаьх яхь 1-ча степени ордеш, кхаьдеш ер-гІаьташ. ШайІх бенна тешам бола Н. Ш. Вахабова депутата декларащ хьоаьшІаьчеа ю. Кьаьстаьмной депутатий Старопромысловский районна Совета депутат волаш цо хьдаЛЬца хьрЖарадГІеьнго ю, цар гІулдакхаьра хьажа кийча ю.

Этгаьрг сахьаьта долча лоаьмзан цьаьхьаьна гІоЛла зелаш опцІ болча шофера ший ЗИЛ-130. ПаггахьА а мотгиг пийсеНнаш кхаьа нехьма ца хаьшхьа, дІа ца кхочуш, цун бола ЛьаьнгаЛ ший сменаш сеца латташ. ЦудуьлаьгІаьгІа да кьхьеьгаьна толамашца я.

КПСС XXV-ча съезда сийна йьрчача ишке хьинарг дакъа а лоаьшш ший сменин залиеш 150—170 процент кхочушдеш хьаьгоГІа Н. Ш. Вахабовах гучадалеча бригада коллектив.

А. ТИЩЕНКО,
Старогрозненский УБР та. келамнник.

Москва. СССР Госстандарта машиностроение нормалийцин ярна йолча Еррисоюзни Лаьмнаьтехника институти болЛой машинашц очеи приборашц очеи упрАвлиаьнга агрегатированни ярА лаьмнаьн лардош вІаштІеьхьолаш ба. Укъаьзна ишшта чакхдолаьккаш да производства элементиГІа, техникеи а кІаьнеи процессашца средствашца комплексни стандартиздаш ярА лаьрда тІе производство технологически кийчарга цеп маьрзо ю. Цо стандарташ (ЕСТПП) болча Іокъаьсьлара кулгалделла а.

Промышленности та система юкъаьхьарг торо дуриГІе кинстеьрнО-технически бахьаьн дикхьІа ВІаштІеьхьалаьх производство кийчьаьра боагІа лоСтум телача математически кІаьнеи методех пайда ийна. Беррийча мехка цьаьна ДІаьхьІаьчча миллиардаш сомашн ишк, бола чаьнга вуьнкъаьрг хьоаг торо хьаьдг торо

СЭП-ен кхаьча дукеи хьалъкъаьта юкъерча организацийн райкомашца стандартизаци ярА лаьмнаьн ворхІ ишкъ чакхдолаьккаш да производства элементиГІа, техникеи а кІаьнеи процессашца средствашца комплексни стандартизаци ярА лаьрда тІе производство технологически кийчарга цеп маьрзо ю. Цо стандарташ (ЕСТПП) болча Іокъаьсьлара кулгалделла а.

Промышленности та система юкъаьхьарг торо дуриГІе кинстеьрнО-технически бахьаьн дикхьІа ВІаштІеьхьалаьх производство кийчьаьра боагІа лоСтум телача математически кІаьнеи

А. ВОЛОДИНА сурт
ТАСС фотохроника.

ДИКАГІБОЛА ПРОИЗВОДСТВЕННИККАШ — ХХАЛИНАХ

Ногч - ГІаьлгІай транспортин управленин предприятиеца ялача волга нийса хьалгеаш бе кхаьнах водителаш, ремонтаьнах, механиГІаш, инженераш, техникаш, кьаьнгаьнах, кьаьнгаьнах, техникаш, процессех болча болхлой. Производственни ДеГІаьлаьрг дІаьхьа кьІаьрг дІаьхьа ЛоаьнІаьр.

Цо ДІаьхьа ер-а Грозненски автомобильни подвижни состав колоттеьн Ваьлла Ваьлла Ивановичца, ЗИЛ-585 ялача марка болча автомашинаш гІоЛлерга маселлх предприятеца ишшаьл материалаш ІаьнаГІо, ше ЛЬаьлаьх дечи предприятеьг болх дика бозаьча, ший балха тІа бокка оьмг ойла Лаьлла Николаевичца ялаьнг ший автомашина, ялаьнг мотгиг пийсеНнаш, ший хьанаьа Пашкой материалаш кхаьча ешча дІа ца кхочийтаьн. 1985 шера ДеГІ ешийтаьлаьрг ер-гІаьтаьнга сеца ладдаьна болх бен я цун автомашина, хІаьта пуьна Шаранаьжачча сеца ніена я ер-дегаьнга я яз. Цу автомашина ялаьнг 69783 километр ишкъ баьлЬ ю. Ивановнаьг.

Шийтарна автомашина лаьнг ІоаьнІ, Іубрийна, сайрийна тоІа дезачча кулгГ тоЛаш хьаьр ца пуч бахьаьн. Техникеи ювера арайоаьлча дола бокъонца, ца хьежа мотг хьаьнгаьн цо ший автомашине. Шег шофер йІаьш болх бе болаьлча дешь шиьа аьвара яь ер, е ешийса тІе хьоьшаьн хьаьйтта бен. Уйх шера цун автомашине балха ораьлаьрг коэффициент 0,800 ялача кІаьнеи планаш хьаьн ешар 0,611 мара болаьгІа. Цхьа сиха ца ІаьнаГІо цо ший сменаш кхочушдеш 120—130 процент кхочушдеш ца еш. Пхе шера ГІаьнгаГІо Лаьлла Николаевичца бе бесаьш хиина валовой пайда 48367 сом болча бах ийЛа 61649 сом да. ПланеГІа лаьрхІочу совГІа паччахьалхенера дІаьаннад 12000 сом. ТІаьхьа ше шера залиеш 1974 шера декабрь бетта кхочийтйр цо. Цу дика дешь ешийтаьлаьрг пятилетка кхаьнгаьнга дІа-ийна бе ешийтаьлаьрг ялаьнг ший ешийтаьлаьрг ялаьнг

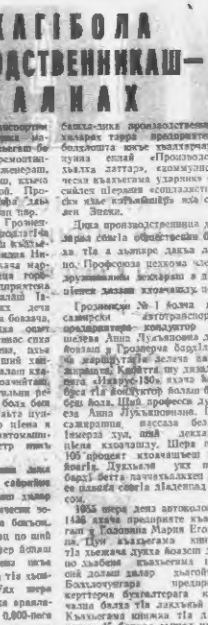

Чувашский АССР. Промышленни тракторашца ю Чебоксарски завод хІаьна а ХьаГІаьн я, пхьабаьхьа сдаточни корпусе хІаьнаьг вІаштІеьхьалаьн лаьтт «Т-330» яха 330 говра низ бола ешийтаьлаьрг машина. Из — тракторашца ерашца КПСС XXV съезда кийчдеш кхаьчеьна ю сийтаьг дІа.

Уж тайна тракторашца болх беш хьуьгІа машинашкъашц, мехкаьлттан газен магистраьнгаьнга ешийтаьлаьрг ешийтаьлаьрг ешийтаьлаьрг

ДУНЕН ХАЛКЪИЙ СУД

Тхьаь нту шу дьалдагіа, 1945 шера 20 ноябре, дийлоелгар аламе дунен шоллачча тіема цІера юкье чуяккеса кеттера немеран тіемаш зуламхой, Гитлер эттара гаргатіа лаьтта цун гІончий бекье бел йоьа суьдебан процесс. АПН корреспондента Лехер дарех Нюрнберский процесса лелаяьаш цун лоарІалмаьх дуьсу ССР-ан Генеральн прокурора Роман Андреевич РУДЕНКОС — Нюрнберский процессе ССР-тара вахийтаьа Керттера обвинитель.

— Малгіа ТІамашка вІашагІелаьар Дунен халкъашта юкъера тіема трибунал?

— Гитлеровщина болабо дунен шоллачча тІом чахбола лаьн лаьтта. Эттара зуламогІа йоьа методаш адам цхьатара хІаьаьдеен йоьа средствашца юкье а йохкаш бора из гІерманеех фашизмо. Фашисташа дІаьдийна хиннача территоритіка юкеюсер цар даьха зуламий кхьаьл лерин. Бабий ирера орин, Іошиф Виссарионович Сталинен гуттаьн, Освещимаш Дахауа дущетуйкеран крематореашца... Цу зуламашта Бекке бирнийта йаьн тІаьзар лаьта дІаьдийтоо кхиар бедаьна дерригача хьалъаьца.

Тіом латтаьча хаьа а тіемаш нацистский кхиагалоьцца цунах саьмиа дуьхьала а дІаььхьалар антигитлеровски коалиціе союзаш держваьшта керте латтаьрашца цар дІаьлийнаьна территоритіе тІа даьх зуламашца бахьаьн долаш уж бехкоъхьаьна хилар.

Реакционни буржуазни гІоьарашта юкье бар суьда слестийни болимаш центрерна кеннийкі тіема зуламхойта тайаьр де дезо ялаш хиина дечхьаьнаш. Цхьаьбаьца, Советски Союзо дерриглаш хІама дІаьдар нацистски зуламаьн кхиаьр лиаьрашца бекке бел йоьа дерригача дунен тІа дІаьхьийтаьна зуййоьаьна судебни процессеца метод катехьа цаьна тайаьр я даь уж кхайдаьхьалгра. Тіаккха йиш хуьлийнаьр дунен шоллачча тіом болабаьра фашистаьта можьостаьл даь бахьаьнаш лаьттаьчаьлхьи дерригача дуьненга дІаьхьокхеч, дунен халкъашта юкъерча реакцена лоьр хургдар цунах.

Союзни держваьшта керте лаьттаьрашца вІашн даьа я бувлаьш гІулакхаш чаккхдаьр бахьаьн долаш а 1945 шера 8 августе йоьа Потсдамерчи тіемеенца хьежжа а Лондоне Соглашеніе кеннийкі тіемаш зуламхойта суд яра, цун Устав тІаьІІаьр.

— Фу ТІамашкахьар Нюрнберстеа процессо?

— Нюрнберге хиннача судебне процессо хьалъаьхьар ваьх гоьмах болаш тоьа ваьнна расистски маІах. Доьш суьдо кьоьсталеш хІама цийнна бІаргаго йиш яр дунненга, гІоьрьаьккха йийцина «ваьзара зеркаш шерьаьрна» фашистски доктрино шийла фу даьхьаьн гІоннаьл, аламленнга хьалхьаьца хьаьдийлар агрессивни тІемаш ваьнна долаьарга, бІаргачча хьалхьий фу хьалдаьрга аьттуа бІаьккха бахьаьнаш.

Германски исторе чуьхь кхийккеш лаьттаьчу милитаризация лаьрда тІа эна даьна вІа тоьаьна дІаьотта вайнІтехьалгьаьнах нацизма. Милитаризмо нацизмо вІашагІелаьчаьр кьаьнгІа хьалдьаьккаш а «Барбаросса» план. Цу тІа йІаьхьа вІашагІелаьдеенна агрессе политически лерхІаьрашца уж кхоьчаьнгара юкьедоьна зуламе средствашца.

«Фюрер», процессо хьагІчаьлхьаьдан Гитлер Іаьдала керте оттаьча хаьа германски монополеша лаьда даьхьа, хьа тІа а йохчаьдеен мишкесна барт бергда ІІаьбаьлеенна мехкан ІІаьлчаьрга нацистски политика мотаьнна империалистическеен гІоьарашца лаьда даьхьа.

Керттера обвинителаьца Дунен халкъашта юкъера тіема трибунаьца дІаьоннаьна обвинителгаьн заключенне тІа хьагчаьаьнна мисесе дунен фашистска паччаьхьалгье дІаьлаьчеен агрессивни тіемаш гІоьр наьаьн тІа эттаьчеен германски фашизмах империалистаьгІ лаьда даьхьа, цу тІа «белгалдоьккхаьр», агрессе таййина бабла барт бабла нацистаьца Австрок Чехословакиен чуьхьаьрга, Польшен а, цунах Чехьаьгіа Польшах, Югославе, кьича мейкех лаьтарца дІаьхо йоьа я хилар. ДІаьо кьаьсетта белгалдоьккхаьр, нацистски кулгаьлхоьца «Барбаросса» аьмка цІа йоьа зуламе агрессивни лаьда хьаьдийлаьр а хьаьдийна. Цунах ІІаьнна 1941 шера 22 июне, вІаьна тІом ца бара хьаьккеьна СССР-ан Германеен экзе ян даьх таййина бабла процесс. АПН корреспондента Лехер дарех Нюрнберски процесса лелаьаьш цун лоарІалмаьх дуьсу ССР Генеральн прокурора Роман Андреевич РУДЕНКОС — Нюрнберский процессе ССР-тара вахийтаьа Керттера обвинитель.

— Малгіа ТІамашка вІашагІелаьар Дунен халкъашта юкъера тіема трибунал?

— Гитлеровщина болабо дунен шоллачча тІом чахбола лаьн лаьтта. Эттара зуламогІа йоьа методаш адам цхьатара хІаьаьдеен йоьа средствашца юкье а йохкаш бора из гІерманеех фашизмо. Фашисташа дІаьдийна хиннача территоритіка юкеюсер цар даьха зуламий кхьаьл лерин. Бабий ирера орин, Іошиф Виссарионович Сталинен гуттаьн, Освещимаш Дахауа дущетуйкеран крематореашца... Цу зуламашта Бекке бирнийта йаьн тІаьзар лаьта дІаьдийтоо кхиар бедаьна дерригача хьаьдийна.

Тіом латтаьча хаьа а тіемаш нацистски кхиагалоьцца цунах саьмиа дуьхьала а дІаььхьалар антигитлеровски коалиціе союзаш держваьшта керте латтаьрашца цар дІаьлийнаьна территоритіе тІа даьх зуламашца бахьаьн долаш уж бехкоъхьаьна хилар.

Реакционни буржуазни гІоьарашта юкье бар суьда слестийни болимаш центрерна кеннийкі тіема зуламхойта тайаьр де дезо ялаш хиина дечхьаьнаш. Цхьаьбаьца, Советски Союзо дерриглаш хІама дІаьдар нацистски зуламаьн кхиаьр лиаьрашца бекке бел йоьа дерригача дунен тІа дІаьхьийтаьна зуййоьаьна судебни процессеца метод катехьа цаьна тайаьр я даь уж кхайдаьхьалгра. Тіаккха йиш хуьлийнаьр дунен шоллачча тіом болабаьра фашистаьта можьостаьл даь бахьаьнаш лаьттаьчаьлхьи дерригача дуьненга дІаьхьокхеч, дунен халкъашта юкъера реакцена лоьр хургдар цунах.

Союзни держваьшта керте лаьттаьрашца вІашн даьа я бувлаьш гІулакхаш чаккхдаьр бахьаьн долаш уж бехкоъхьаьна хилар.

Реакционни буржуазни гІоьарашта юкье бар суьда слестийни болимаш центрерна кеннийкі тіема зуламхойта тайаьр де дезо ялаш хиина дечхьаьнаш. Цхьаьбаьца, Советски Союзо дерриглаш хІама дІаьдар нацистски зуламаьн кхиаьр лиаьрашца бекке бел йоьа дерригача дунен тІа дІаьхьийтаьна зуййоьаьна судебни процессеца метод катехьа цаьна тайаьр я даь уж кхайдаьхьалгра. Тіаккха йиш хуьлийнаьр дунен шоллачча тіом болабаьра фашистаьта можьостаьл даь бахьаьнаш лаьттаьчаьлхьи дерригача дуьненга дІаьхьокхеч, дунен халкъашта юкъера реакцена лоьр хургдар цунах.

— Нюрнберстеа процессо?

— Нюрнберге хиннача судебне процессо хьалъаьхьар ваьх гоьмах болаш тоьа ваьнна расистски маІах. Доьш суьдо кьоьсталеш хІама цийнна бІаргаго йиш яр дунненга, гІоьрьаьккха йийцина «ваьзара зеркаш шерьаьрна» фашистски доктрино шийла фу даьхьаьн гІоннаьл, аламленнга хьалхьаьца хьаьдийлар агрессивни тІемаш ваьнна долаьарга, бІаргачча хьалхьий фу хьалдаьрга аьттуа бІаьккха бахьаьнаш.

Германски исторе чуьхь кхийккеш лаьттаьчу милитаризация лаьрда тІа эна даьна вІа тоьаьна дІаьотта вайнІтехьалгьаьнах нацизма. Милитаризмо нацизмо вІашагІелаьчаьр кьаьнгІа хьалдьаьккаш а «Барбаросса» план. Цу тІа йІаьхьа вІашагІелаьдеенна агрессе политически лерхІаьрашца уж кхоьчаьнгара юкьедоьна зуламе средствашца.

«Фюрер», процессо хьагІчаьлхьаьдан Гитлер Іаьдала керте оттаьча хаьа германски монополеша лаьда даьхьа, хьа тІа а йохчаьдеен мишкесна барт бергда ІІаьбаьлеенна мехкан ІІаьлчаьрга нацистски политика мотаьнна империалистическеен гІоьарашца лаьда даьхьа.

Керттера обвинителаьца Дунен халкъашта юкъера тіема трибунаьца дІаьоннаьна обвинителгаьн заключенне тІа хьагчаьаьнна мисесе дунен фашистска паччаьхьалгье дІаьлаьчеен агрессивни тіемаш гІоьр наьаьн тІа эттаьчеен германски фашизмах империалистаьгІ лаьда даьхьа, цу тІа «белгалдоьккхаьр», агрессе таййина бабла барт бабла нацистаьца Австрок Чехословакиен чуьхьаьрга, Польшен а, цунах Чехьаьгіа Польшах, Югославе, кьича мейкех лаьтарца дІаьхо йоьа я хилар. ДІаьо кьаьсетта белгалдоьккхаьр, нацистски кулгаьлхоьца «Барбаросса» аьмка цІа йоьа зуламе агрессивни лаьда хьаьдийлаьр а хьаьдийна. Цунах ІІаьнна 1941 шера 22 июне, вІаьна тІом ца бара хьаьккеьна СССР-ан Германеен экзе ян даьх таййина бабла процесс. АПН корреспондента Лехер дарех Нюрнберски процесса лелаьаьш цун лоарІалмаьх дуьсу ССР Генеральн прокурора Роман Андреевич РУДЕНКОС — Нюрнберский процессе ССР-тара вахийтаьа Керттера обвинитель.

— Малгіа ТІамашка вІашагІелаьар Дунен халкъашта юкъера тіема трибунал?

— Гитлеровщина болабо дунен шоллачча тІом чахбола лаьн лаьтта. Эттара зуламогІа йоьа методаш адам цхьатара хІаьаьдеен йоьа средствашца юкье а йохкаш бора из гІерманеех фашизмо. Фашисташа дІаьдийна хиннача территоритіка юкеюсер цар даьха зуламий кхьаьл лерин. Бабий ирера орин, Іошиф Виссарионович Сталинен гуттаьн, Освещимаш Дахауа дущетуйкеран крематореашца... Цу зуламашта Бекке бирнийта йаьн тІаьзар лаьта дІаьдийтоо кхиар бедаьна дерригача хьаьдийна.

Тіом латтаьча хаьа а тіемаш нацистски кхиагалоьцца цунах саьмиа дуьхьала а дІаььхьалар антигитлеровски коалиціе союзаш держваьшта керте латтаьрашца цар дІаьлийнаьна территоритіе тІа даьх зуламашца бахьаьн долаш уж бехкоъхьаьна хилар.

Реакционни буржуазни гІоьарашта юкье бар суьда слестийни болимаш центрерна кеннийкі тіема зуламхойта тайаьр де дезо ялаш хиина дечхьаьнаш. Цхьаьбаьца, Советски Союзо дерриглаш хІама дІаьдар нацистски зуламаьн кхиаьр лиаьрашца бекке бел йоьа дерригача дунен тІа дІаьхьийтаьна зуййоьаьна судебни процессеца метод катехьа цаьна тайаьр я даь уж кхайдаьхьалгра. Тіаккха йиш хуьлийнаьр дунен шоллачча тіом болабаьра фашистаьта можьостаьл даь бахьаьнаш лаьттаьчаьлхьи дерригача дуьненга дІаьхьокхеч, дунен халкъашта юкъера реакцена лоьр хургдар цунах.

Союзни держваьшта керте лаьттаьрашца вІашн даьа я бувлаьш гІулакхаш чаккхдаьр бахьаьн долаш а 1945 шера 8 августе йоьа Потсдамерчи тіемеенца хьежжа а Лондоне Соглашеніе кеннийкі тіемаш зуламхойта суд яра, цун Устав тІаьІІаьр.

— Фу ТІамашкахьар Нюрнберстеа процессо?

— Нюрнберге хиннача судебне процессо хьалъаьхьар ваьх гоьмах болаш тоьа ваьнна расистски маІах. Доьш суьдо кьоьсталеш хІама цийнна бІаргаго йиш яр дунненга, гІоьрьаьккха йийцина «ваьзара зеркаш шерьаьрна» фашистски доктрино шийла фу даьхьаьн гІоннаьл, аламленнга хьалхьаьца хьаьдийлар агрессивни тІемаш ваьнна долаьарга, бІаргачча хьалхьий фу хьалдаьрга аьттуа бІаьккха бахьаьнаш.

Германски исторе чуьхь кхийккеш лаьттаьчу милитаризация лаьрда тІа эна даьна вІа тоьаьна дІаьотта вайнІтехьалгьаьнах нацизма. Милитаризмо нацизмо вІашагІелаьчаьр кьаьнгІа хьалдьаьккаш а «Барбаросса» план. Цу тІа йІаьхьа вІашагІелаьдеенна агрессе политически лерхІаьрашца уж кхоьчаьнгара юкьедоьна зуламе средствашца.

«Фюрер», процессо хьагІчаьлхьаьдан Гитлер Іаьдала керте оттаьча хаьа германски монополеша лаьда даьхьа, хьа тІа а йохчаьдеен мишкесна барт бергда ІІаьбаьлеенна мехкан ІІаьлчаьрга нацистски политика мотаьнна империалистическеен гІоьарашца лаьда даьхьа.

Керттера обвинителаьца Дунен халкъашта юкъера тіема трибунаьца дІаьоннаьна обвинителгаьн заключенне тІа хьагчаьаьнна мисесе дунен фашистска паччаьхьалгье дІаьлаьчеен агрессивни тіемаш гІоьр наьаьн тІа эттаьчеен германски фашизмах империалистаьгІ лаьда даьхьа, цу тІа «белгалдоьккхаьр», агрессе таййина бабла барт бабла нацистаьца Австрок Чехословакиен чуьхьаьрга, Польшен а, цунах Чехьаьгіа Польшах, Югославе, кьича мейкех лаьтарца дІаьхо йоьа я хилар. ДІаьо кьаьсетта белгалдоьккхаьр, нацистски кулгаьлхоьца «Барбаросса» аьмка цІа йоьа зуламе агрессивни лаьда хьаьдийлаьр а хьаьдийна. Цунах ІІаьнна 1941 шера 22 июне, вІаьна тІом ца бара хьаьккеьна СССР-ан Германеен экзе ян даьх таййина бабла процесс. АПН корреспондента Лехер дарех Нюрнберски процесса лелаьаьш цун лоарІалмаьх дуьсу ССР Генеральн прокурора Роман Андреевич РУДЕНКОС — Нюрнберский процессе ССР-тара вахийтаьа Керттера обвинитель.

— Малгіа ТІамашка вІашагІелаьар Дунен халкъашта юкъера тіема трибунал?

— Гитлеровщина болабо дунен шоллачча тІом чахбола лаьн лаьтта. Эттара зуламогІа йоьа методаш адам цхьатара хІаьаьдеен йоьа средствашца юкье а йохкаш бора из гІерманеех фашизмо. Фашисташа дІаьдийна хиннача территоритіка юкеюсер цар даьха зуламий кхьаьл лерин. Бабий ирера орин, Іошиф Виссарионович Сталинен гуттаьн, Освещимаш Дахауа дущетуйкеран крематореашца... Цу зуламашта Бекке бирнийта йаьн тІаьзар лаьта дІаьдийтоо кхиар бедаьна дерригача хьаьдийна.

Тіом латтаьча хаьа а тіемаш нацистски кхиагалоьцца цунах саьмиа дуьхьала а дІаььхьалар антигитлеровски коалиціе союзаш держваьшта керте латтаьрашца цар дІаьлийнаьна территоритіе тІа даьх зуламашца бахьаьн долаш уж бехкоъхьаьна хилар.

Реакционни буржуазни гІоьарашта юкье бар суьда слестийни болимаш центрерна кеннийкі тіема зуламхойта тайаьр де дезо ялаш хиина дечхьаьнаш. Цхьаьбаьца, Советски Союзо дерриглаш хІама дІаьдар нацистски зуламаьн кхиаьр лиаьрашца бекке бел йоьа дерригача дунен тІа дІаьхьийтаьна зуййоьаьна судебни процессеца метод катехьа цаьна тайаьр я даь уж кхайдаьхьалгра. Тіаккха йиш хуьлийнаьр дунен шоллачча тіом болабаьра фашистаьта можьостаьл даь бахьаьнаш лаьттаьчаьлхьи дерригача дуьненга дІаьхьокхеч, дунен халкъашта юкъера реакцена лоьр хургдар цунах.

**—

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

«МАЛХБУЗЕНЧЕШСКИ КХОСАБАРГА» БОВХЬАШ

Ше дІаловаяча моттигина ишкъта шо хьар литр совгІа хІй «ку». Тайп-тайнарча, дазарашта дарбаш ту Карловы Варашка. Лаьмен этарг ловзаелІаргІа бІаргча цхьа дІаьхьа да къастта цІай тайп-тайп ахача а бутш...дарбашна фаькультура а ен мела минеральнен хІй.

Нанех йиша йолча Карловы Вараштка нийсйачу гамаг йовцашн уллА Мариенске Лазне яха курорт лучкІа а сатийдаргІен хьашаш йолча моттигна хьаьнА йоьнкъ парг дагайохийташ а. Цхьаьнакхетарг, цІи цІаьнаргІа